

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side	2
Hovedbestyrelsesmødet	side	3
Kejrup Hovedgård ved Kerteminde	side	4
Brorfelde	side	9
Lille Gadegård	side	10
Prydplanter med "historie" efterlyses	side	11
Rugmaksimalen	side	12
Nyt fra kredsene	side	14
Næstelsø Bys Historie	side	16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

Oktober - November 2009

Nr. 402 - 65. årgang

Frederiksberg Bibliotek
Hovedbibliotekets Læsesal

Kejrup Hovedgård ved Kerteminde

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941
www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Forretningsfører:

Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, tlf. 59 27 59 77.
E-mail: imhan@post.tele.dk

Ejendomskonsulent:

Chefkonsulent
Michael Munthe Fog
Landboforeningen Gefion
Ingemannsvej 61, 4200 Slagelse
tlf.: 59 21 18 80

Chefrådgiver Skat
Poul Hjorth
LandboMidtøst
Asmildklostervej 11, 8800 Viborg
Tlf. 87 28 22 00 / mobil 29 99 57 24

Hovedbestyrelsen:

Formand:
Peder Mouritsen
»Sædding Storgård«
Kvongvej 40, Sædding,
6830 Nr. Nebel - tlf. 75 28 73 21
p.mouritsen@vip.cybercity.dk

Næstformand:
Karen Jacobsen
Melbyvej 3, 5610 Assens
tlf. 64 71 23 60
oesterbygaard@get2net.dk
(Formand: Fynskreds)

Jens Brogaard Jensen
»Maglehøjgård«
Hammerbakke 3
4050 Skibby, tlf. 47 52 99 18
jenje@frederikssund.dk
(Formand: Nordsjællandskreds)

Mogens Frigaard,
»Frigård«, Ypernemøllevej 10,
Nyker, 3700 Rønne - tlf. 56 96 30 02
mogens.frigaard@digtele.dk
(Formand: Bornholmskreds)

Vagn Juel Jørgensen,
»Grønlandsgården«,
Øllemosevej 4, Flakkebjerg,
4261 Dallose - tlf. 58 18 61 11
vjf@post.tele.dk
(Formand: Vestsjællandskreds)

Ole Krogh Jensen
»Kroghbrogård«,
Holmevej 89, Brandelev,
4700 Næstved - tlf.: 55 54 00 56
margit.h@jubii.dk
(Formand: Sjælland Syd)

Mogens Høge Hansen
»Hjørnegård«,
Lundbyvej 25, Ønslev,
4863 Eskilstrup - tlf. 54 45 46 25
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Jens M. Knudsen
Kalmargårdparken 1, Marstrup
6100 Haderslev
tlf.: 74 57 51 65
jens@kalmargaard.dk
(Formand: Haderslevkreds)

Chr. A. Krogh
Majbøllevej 27,
6470 Sydals.
tlf. 74 41 53 12
(Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Jens Ulrik Tarpgaard
»Tarpgård«, Tarpvej 13, Vedersø
6990 Ulfborg,
tlf.: 97 33 13 83.
tarpgaard@ofir.dk
(Formand: Ringkøbingkreds)

Steffen Buch Juul
Jægergården
Høllundvej 6, Høllund,
7100 Vejle.
Tlf: 75 86 54 93.
svend-juul@hotmail.com
(Formand: Vejlekreds)

Esben Oddershede,
»Søgaard«, Søgård Mark 6, Nors
7700 Thisted
tlf. 97 98 12 82
esben-oddershede@mail.tele.dk

Anne Lis Ladefoged
»Ingvorstrup Hovedgård«
Ingvorstrupvej 7, Revn,
8500 Grenå,
tlf: 86 30 17 77
(Formand: Århuskreds
og Arkivudvalget)

Jens Skytte,
»Aldrupgaard«
Aldrupvej 3,
8860 Ulstrup
tlf. 86 46 35 14, fax 86 46 45 21
(Formand: Midtjysk kreds)

Niels Holger Fisker,
"Mosegården"
Nøragervej 3, Gelstrup
9240 Nibe.
Tlf.: 98 35 13 39
(Formand: Himmerlandskreds)

Niels Ole Volhøj
"Volhøj"
Hovedvejen 1 C, Tornby
9850 Hirtshals
tlf. 98 97 74 92
enovolhoj@mail.dk
(Formand: Vendsysselkreds)

Formanden skriver:

Vi har haft et godt hovedbestyrelsesmøde, som er refereret side 3. Foreningen fungerer, selvom der er en mindre tilbagegang i medlemstallet. Da portoer på udsendelsen af medlemsbladet igen stiger, fandt hovedbestyrelsen det rigtigst at hæve medlemsbidraget til 250 kr. for medlemsbidraget skal dække driften.

Vi er ikke stolte over at hæve kontingentet, men på den anden side, er det også ærligt, at vi betaler det som det koster at udsende vores medlemsblad. Hvorfor skal andre over skatten betale til udsendelse af medlemsblade?

Alt står i klimaets tegn. Alle drøfter, hvad vi kan gøre, og alle har en mening, om hvad andre skal gøre. Ikke mindst samler meget interesse sig om klimatopmødet i København, måske mere fordi det er i København end fordi det er klima.

Alt gøres op i CO₂. Man kan købe CO₂ kvoter! Det frigiver for meget CO₂, når man spiser oksekød i stedet for fjerkræ. Men oksekødet har været på menneskenes menu siden urokersernes tid. Drøvtyggenes fordøjelse er resultatet af en nøje udvikling, der har skabt et fordøjelsessystem, som er i stand til at omsætte store mængder af langsomt nedbrydelige fødeemner. Af den proces dannes bl. a. kød og metan.

Uanset hvad an må mene om metan fra køernes fordøjelse, så slippes der ikke flere stoffer ud i naturen end dyret har gullet i sig.

Vil man virkelig være miljøbevidst og spare på CO₂ udslippet, så overvej transporten.

Hvis man vælger et feriemål, der ligger i den halve afstand til det man helst vil til, så kan den sparede CO₂ på transport med fly let opveje de mængder CO₂, som kommer fra vores glæde ved den gode mad.

Det største problem for miljø og klima på jorden er befolkningstallet, men her har man hverken evne, vilje eller mulighed for at gøre noget.

Peder Mouritsen.

Årsmødet 2010 afholdes i Helsingø i dagene 29.-30. maj.

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens sekretær: Inger M. Hansen,
Svalevej 13, 4440 Mørkøv - Tlf. 59 27 59 77

Slægtsgårdsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randersvej 4,
8963 Auning,
tlf. 86 48 48 16, fax 86 48 41 82
E-mail:
arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk
Åbningstid: onsdag kl. 11-15.

Der er gratis adgang til arkivet, hvis man siger i porten, at man skal på arkivet.

Arkivarer:
Ejgil Overby, »Klausholm«,
Ansvej 12, 8620 Kjellerup,
tlf. 86 88 62 66

Helge Sørensen, Enghavevej 6,
Årslev, 8900 Randers. tlf. 86 49 13 40
Else Skovbo Jensen, Kløvervej 5,
8850 Bjerringbro. Tlf.: 86 68 40 47.

Redaktion:

Ole G. Nielsen
Mølletoftegård,
Skælskør Landevej 83, Lundforlund,
4200 Slagelse.
Tlf./Fax 58 58 40 16.
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 403 udkommer omkring den 20. december 2009. Stof til dette nummer skal være hos redaktøren inden den 1. december 2009.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

*Tryk: Jannerup Offset AIS
Ndr. Ringgade 74
4200 Slagelse
Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk*

Hovedbestyrelsesmødet

I forbindelse med mødet den 7. oktober samledes hovedbestyrelsen ved monumentet for malkekonen.

Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelse afholdt møde den 7. oktober hos Dansk Landbrugsmuseum på Gl. Estrup. Efter indledende bemærkninger sagde landsformand Peder Mouritsen, at sidst vi var på denne egn var til årsmødet i Grenå, hvor den lokale kreds både havde fundet et godt sted at være og tilrettelagt nogle besøg på gårde, hvor både drift og bygninger var interessante. Han rettede en varm tak til Århuskredsens bestyrelse for et fornemt arbejde i forbindelse med årsmødet.

Derefter fremsatte landsformanden nogle kommentarer til den aktuelle situation, hvor han bl.a. sagde, at bankkrisen har taget handlefriheden fra os landmænd, og tilføjede - vi skal nok komme videre, blot dansk politik kommer ud af fødevarerproduktionen. Et problem er, at landbrugets krise kun berører et mindre antal familier i selve landbruget, men i følgeindustriene vil krisen mærkes mange gange mere.

Formanden havde deltaget i et møde, hvor også en repræsentant for den hollandske Rabobank var oplægsholder, og hollænderen var imponeret over den danske regerings initiativer, for at sætte ny gang i produktionen.

Den nye lov om husdyrhold medfører - især for kvægbruget - krav om nye stalde, så der kommer gang i investeringerne til glæde for både dyr og leverandørerne.

Og endelig sagde formanden, vi snakker om biobrændsel, men der er ingen garantier for dem, der skal levere "råvaren" til biogasanlægge.

Om Jens og Anna Jensens Fond nævnte formanden, at der i år er uddelt 9 legater af 10.000 kr. Og hertil føjede han, at rejser et ungt menneske under uddannelse til udlandet for at lære mere, så får han suppleret den lokale løn af den danske stat, så han fastholder sit danske lønniveau. Der er gratis transport ud og hjem, også til hjemrejse i ferier. Skal unge mennesker uddanne sig i udlandet, skal de gøre det, medens de er under uddannelsesforløbet. Den nye landmandsuddannelse medfører, at landbrugsskoleopholdets rejser betales af arbejdsgiveren, og denne får udgiften refunderet.

Forretningsfører Inger M. Hansen fremlagde regnskabet, der viste nogenlunde balance på dette tidspunkt af året. Der har været 78 indmeldelser og 116 udmeldelser, så foreningen har nu 1704 medlemmer.

Portoen for udsendelse af medlemsbladet er blevet en meget stor udgift, og for at få budgettet til at hænge sammen,

besluttede hovedbestyrelsen, at kontingentet ændres til 250 kr.

For at skaffe foreningen flere medlemmer blev det besluttet, at indmeldelser i årets anden halvdel betaler kontingentet straks, men får det efterfølgende år med i handlen.

Fra arkivet oplyste udvalgsformand Anne Lis Ladefoged at tidsskriftet Slægt og Data nr. 3 i 2009 har haft en fornem artikel om Slægtsgårdsarkivet. Tilmed havde publikationen et billede af malkekonen på forsiden.

Helge Sørensen er fratrådt som fast medarbejder, efter mange års intens indsats. Han vil dog stadig være behjælpelig i ferier og med specialopgaver, ligesom Alis og Henry Slemming fortsat er det.

Besøgstallet og antallet af henvendelser pr. brev og e-mail er stadig omfattende.

Anne Lis Ladefoged har afløst Ejgil Overby i bestyrelsen for Gammel Estrups Venneforening.

Derefter gik man over til konstituering. Og alt var genvalg, så Karen Jacobsen er næstformand, forretningsudvalget består af formand, næstformand og Jens Ulrik Tarpgaard. Arkivudvalget består stadig af Anne Lis Ladefoged, Jens Skytte og Esben Oddershede.

Årsmødet i 2010 afholdes i dagene 28.-30. maj i Helsingør, hvor Nordsjællandskredsen arbejder med et interessant program.

Årsmødet i 2011 afholdes på Agerskov kro efter initiativ af Haderslevkredsen.

Det var blevet tid til den traditionelle runde med nyt fra kredsene, hvor man hørte om aktiviteten rundt omkring. Et interessant punkt, hvor der var rig idéudveksling.

Under eventuelt fortalte landsformanden, at en journalistelev havde henvendt sig for at samle stof til en artikel om tre generationer på en gård. Det gik han og familien med på, da både den ældre og yngre generation er aktive på Sædding Storgård. Journalisten forventer, at det bliver tre artikler, som vil blive bragt i Jyllands Posten.

Kejrup Hovedgård ved Kerteminde

Den unikke hovedbygning set fra havesiden.

Til Kejrup Gods hører 204 ha, endvidere ejer godsejer Hans Lunbjerg sit hjem - Diget 170 ha – og har købt en frugtplantage på 33 ha. Foruden den traditionelle kornavl er der 35 ha med hvidkløver og 35 ha med rødsvingel. 30 ha dyrkes med havefrø – purløg, spinat, pak-choi (kinakål). I frugtplantagen høstes 300 t æbler, 100 t pærer og 100 t sure kirsebær. Endelig høstes 1.000.000 purrer til konsum. På Kejrup er 3 fastemand og en del sæsonen. De sæsonansatte svarer til 5 mand i årsværk. Kejrup Gods har 25 lejemål – både boliger og erhvervslejemål.

Historien

Kejrup er en gammel hovedgård, der er nævnt første gang i 1385. I 1400 købte dronning Margrethe gården, som forblev i kronens eje til 1579, da Frederik den Anden solgte den til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm (Holckenhavn).

Jacob Ulfeldt døde i 1593, og hans søn, Jacob Ulfeldt den Yngre solgte samme år Kejrup til Anders Kaas til Kiilsgård (Østergård i Munkebo sogn).

Derefter er ejerskabet uklart, men i 1675 nævnes Sidsel Pallesdatter Rodsteen som besidder. Hun var gift med Markor Rodsteen, ejer af Lundsgård ved Kerteminde.

I matriklen af 1688 stod for 11 tdr. hartkorn med 46 tdr. land dyrket areal.

Den næste ejer var Hans Lauritsen Kragh, præst i Gamborg, som i 1729 tilskødede Kejrup med tre huse og et stolestade i Kølstrup kirke til herredsfoged en i Bjerge Herred Salomon Lindegaard. Den nye besidder af Kejrup var søn af en købmand i Odense og gennem sit ægteskab med Frederikke Christiane Scanin, var han blevet en hovedrig mand. Efter at have solgt Kejrup i 1741 købte han hovedgården Hellerup ved Herrested.

Da Salomon Lindegaard solgte Kejrup var der 16 tdr. hartkorn, 10 fæstegårde og 11 huse.

Ny besidder var major Ulrich Frederik von Heinen, der gen-

nem sit ægteskab med Karen von Brüggemann var blevet ejer af Ulriksholm. Ulrich Frederik von Heinen boede på Ulriksholm og han gjorde Kejrup til en ladegård på sit gods. Efter Ulrich Frederik von Heiners død i 1761 sad enken med godset til sin død i 1790, hvorefter hendes datters søn, amtmand og kammerherre Poul Rosenørn, overtog besiddelsen. I årene 1794-96 udskiftede han hele Kølstrup sogn, og i 1798 begyndte han at sælge fæstegårdene til selveje. Tilmed blev der oprettet over 30 små husmandssteder på hver 3 skæpper hartkorn. Kejrup ejede nogle af de små brug, hvor husmanden som en del af huslejen skulle arbejde et vist antal dage på gården.

I 1801 solgte Poul Rosenørn Kejrup, der igen blev en selvstændig gård. Køber var Margrethe von Heinen, en slægtning til Ulrich Frederik von Heinen. Hun havde boet på Kejrup i mange år inden hun fik skøde på gården. I sit første ægteskab var hun gift med stiftamtmand Christian de Stockflet til Brahesholm. Efter han død blev hun i 1767 gift med gehejmeråd, kammerherre Casper Hermann von Storm. Han døde på Kejrup i 1777.

Margrethe von Heinen døde i 1805 – 75 år gammel. Hendes slægtning Poul Rosenørn arvede hende, så han igen blev ejer af Kejrup, men allerede i 1807 solgte han Kejrup til Hans Mayling og Jens Magnus Berg. Hans Mayling havde været godsforvalter på Ulriksholm, og havde en selvejergård i Kertinge. Jens Magnus Berg var ejer af Selleberg. Inden de to spekulanter fik ødelagt Kejrup solgte de gården i 1809 til Poul Rosenørn og hans søn Cecilius Andreas Ulrich Rosenørn.

Cecilius Rosenørn var gift med kusinen Juliane Marie von Schack, og de flyttede ind på Kejrup. Men landbrugskrisen ødelagde hans økonomi, så han solgte i 1813 til Jørgen Petersen.

Proprietær Jørgen Petersen øgede Kejrups tilliggende med en mark, som han købte af Hans Mayling i Kertinge. Han døde i 1826 og i 1828 solgte arvingerne til Hans Gabriel

Frederik Poulsen. Han var gift med Wilhelmine Berg, og de fik 5 børn, hvorfor de havde ansat en huslærer.

I årene fra 1839 til 1842 var Frederik Jensen ejer af Kejrup. Næste ejer var Lars Pedersen, som i 1830 havde gården Ølundgården i Skelby på Nordfyn. Han var gift med Sara Kirstine Langkilde. I Lars Pedersen tid blev kvægholdet udvidet betydeligt. Han fik ansat en udlært mejerske, så man på gårdens eget mejeri kunne lave smør af god kvalitet. Da der var ansat tre malkepiger/ -koner, der hver kunne malke 20 køer, må der have været en besætning på omkring 70 køer.

I 1855 boede der 19 personer på gården. Lars Pedersen, hans kone og datter, 1 kokkepige, 1 stuepige, 1 kusk, 1 gartner, 1 avlskarl, 1 staldkarl, 6 tjenestekarle, 1 røgter, 1 mejerske og 2 malkepiger.

Sara Pedersen døde i 1859, hvorefter gården blev bortforpagtet. Forpagterens folkehold omfattede 3 karle, 4 piger og 4 gifte husmænd. Lars Pedersen døde i 1874, og arvingerne solgte året efter Kejrup til Hans Teisen.

Hans Teisen var født i 1848 på Annasholm, en proprietærgård i Sct. Hans Landsogn i Odense. Han blev i 1875 gift med Augusta Emilie Charlotte Adolfine komtesse Iuel-Brockdorf fra Hindemaae, og de flyttede ind på Kejrup.

Hans Teisen blev hurtigt kendt som en meget dygtig landmand, det var særlig hans interesse for og arbejde med opdræt af halvblodsheste, der især blev brugt som køreheste. Han var anerkendt som en af landets førende opdrætter, og da han i 1894 købte den holstenske hingst "Adjutant", blev han ejer af en af de fineste hingste i Danmark.

Foruden at drive selve Kejrup, havde Teisen også tilknyttet et teglværk til gården. Omlægningen af landbrugsdriften til mere dyrehold skabte behov for nye staldbygninger, så efterspørgselen på brændte sten var god. Hvornår han åbnede teglværket vides ikke, men han leverede 80.000 sten til Hundslev Mejeri i 1893.

I 1893 blev andelsmejeriet i Hundslev taget i brug, og i 1896 besluttede Teisen, at sende sin mælk til andelsmejeriet.

Hans Teisen døde 23. marts 1901 af de kvæstelser han havde fået, da han få dage i forvejen var kørt løbsk med hestene. I Hippologisk Tidsskrift tryktes en meget omfattende nekrolog, der beskrev proprietær Teisens indsats for avlsarbejdet og nævner, at det ikke alene var hesteavl, der havde interesse, men forædling af alle husdyr, og det var et engagement, som han delte med hustruen.

I 1903 solgte enken til proprietær C. P. Carlsen.

Hans Carl Peter Carlsen var 24 år gammel, da han købte Kejrup. Han står som particulier, men det oplyses ikke, hvorfra han havde sine midler. Han var som Teisen engageret i hesteavl, han var med til at oprette Kølstrup Elværk, og så anlagde han den 1 km lange elmeallé.

På den tid da C. P. Carlsen ejede Kejrup, var gården sat til 19 tdr. hartkorn. Det samlede areal var på 330 tdr. land, heraf 190 tdr. land ager, 10 mose og 30 skov. Besætningen bestod af 60 køer, 30 ungkreaturer og kalve, 3 tyre, 13 heste, 9 plage og føl, 2 trækstude og 20 søer.

I 1910 solgte Carlsen Kejrup til Axel Bruun Muus. Handlen var uden besætning. Den nye ejer var født i 1882 i Odense. Han var ugift, da han flyttede ind på Kejrup, men i 1915 blev han gift med Ellen Ludvigsen fra København. Ægteskabet blev opløst i 1921. I 1923 giftede han sig med Anna Jensigne Christensen, der havde været husjomfru på Kejrup siden han overtog gården!

I 1914 købte Axel B. Muus Skovagergård og lagde ca. 40 tdr. land under Kejrup, hvorefter han solgte gårdens bygninger og den tilbageværende parcel.

I 1915 brændte hovedbygningen, og i 1919 købte Muus en ejendom i Degneløkken, hvor han boede indtil 1921, da han solgte Kejrup til Knud Reinert.

Den nye besidder af Kejrup var født i Sundby på Amager i 1891 og efter landmandsuddannelsen blev han gift med smørgrosserer Klitgaard's datter, hvorefter de etablerede sig på Kejrup.

Proprietær Reinert drev Kejrup med korn og frø. Han havde ca. 70 køer, og i det nedlagte teglværk indrettede han svine-stalde, hvorfra han leverede 350 slagtesvin om året. Den medarbejder, der passede svinene i det gamle teglværk blev kaldt "teglværksbestyreren".

I vinteren 1936 blev Reinert stanget af en tyr. Kvæstelserne var så alvorlige, at han døde 31. marts – 44 år gammel. Enken solgte gården og med sine 6 børn flyttede hun til Roskilde.

Slægten

Den nye ejer af Kejrup hed Hans Hovgaard Jakobsen. Han var født i 1895 på Dyssegård i Havrebjerg ved Slagelse. Hans forældre var fra Fyn. Faderen, Jakob Jakobsen, var fra Hovgård ved Ringe og moderen, Kathrine Hansen, var fra Eskelund i Søllinge sogn.

H. Hovgaard Jakobsen havde lært praktisk landbrug, været på Vallekilde Højskole og aftjent værnepligten i Livgarden. I 1924 blev han gift med Johanne Emilie Lind Poulsen fra Gundslev på Falster, hvor hendes far var mejeribestyrer. I 1926 overtog Johanne og Hans Hovgaard Jakobsen Dyssegård, der var på 31 ha. Her boede de til 1931, hvorefter de flyttede til Eskelund, som Hans Hovgaard havde arvet i 1924 efter sin morbroder Hans J. Hansen. Eskelund var på 38 ha. Godsejer Inge Hovgaard fortæller om dengang forældrene kom til Kejrup: "Det var i de trange landbrugsår, mange gårde og godser var til salg, men ingen ville købe. Kejrup var meget forsømt og kørt ned. Mine forældre havde da også fortrudt købet. Den 12. november 1936, da flytningen skulle finde sted, forsøgte de at ringe afbud til flyttefirmaet, men for sent - flyttebilen var på vej. Mine forældre tog fat, fik gjort et arbejde, bragt alt i orden, udvidet og tilkøbt jord og huse. I bygningerne ved indkørslen var der indrettet boliger til forvalter og fodermester. I "Kejruphuset" ved Odensevej var der fire lejligheder. Her boede de gifte folk. De tilhørende haver var store, da man helst skulle være selvforsynende. Der var ikke indlagt vand, og der var gammeldags toilet over gården.

Folkeholdet i 1936. I landbruget: 1 forvalter, 5-6 elever, 1 staldkarl, 1 fodermester, 1 røgter og malkekone. 1 svine-mand, 2-3 husmænd, 1 havemand. – I høst, karle fra "Stines" fæstekontor. I huset: 1 kokkepige, 1 husholdningselev, 1 stuepige og en barnepige.

På Kejrup var der mange heste, ca. 28 af forskellige racer. Efterhånden blev det udelukkende "Belgiske Heste", en race min far interesserede sig meget for. Fine præmier blev opnået, bl. a. en belgisk ærespræmie. Hestene var den tids trækraft, men på Kejrup havde man en enkelt traktor, der under krigen blev udstyret med generator, så brænde kunne anvendes som brændstof. I 1949 kom de første moderne traktor til gården. 1 stk. Farmall M og 1 stk. Farmall H. Senere kom der også en mejetærsker. Mekaniseringen var i gang og folkeholdet blev mindre. Man gik efterhånden over til kun at have gifte folk som medhjælp. I 1950 blev der købt 3 huse, de er beliggende på Odensevej i Nymarken. I slutningen af 1960'erne blev kobesætningen på ca. 70 køer sat ud, senere også svinebesætningen. Man gik over til ren planteavl med få medhjælpere og flere maskiner."

Lokalarkivet i Kølstrup udgav i 2000 en smukt og læseværdigt hæfte om Kejrup 1385-2000. Heri står: "Hans Hovgaard, der var kendt som en dygtig, retlinet og energisk landmand, fik hurtigt bragt skik på Kejrup, og den blev kendt som et mønsterbrug – et anerkendt lærested for unge landmænd. Foruden at passe godset havde Hans Hovgaard

stor historisk interesse, der var præget af hans nationale sindelag. Under krigen var han deltager i modstandsbevægelsen i "Kertinge Gruppen". Den 1. april 1949 blev hjemmевærnet oprettet og Hans Hovgaard blev udnævnt til chef for hjemmевærnskompagni nr. 4122 "Kerteminde II".

Det var et godt og veldrevet gods Johanne og Hans Hovgaard kunne overdrage til datteren, Inge Hovgaard i 1973.

Inge Hovgaard er uddannet i Damaskvævning på Kunsthåndværkerskolen i København, men valgte landbruget.

I 2004 dannedes Kejrups Gods Aps. Godsejer Inge Hovgaard gjorde sin søstersøn Hans Lunnbjerg til partner. Hans Lunnbjerg er gift med Ann og de har sønnen Martin på 5 år.

Hans Lunnbjerg er medlem af Kertemindes byråd, hvor han repræsenterer Venstre.

Elev på Kejrups

Lars Aage Larsen har berettet om sin tid som elev Kejrups: "Familien Hovgaard boede på Kejrups, men drev også Eskelund i Søllinge med en bestyrer og en forkarl, som jeg traf sammen med. Vi blev enige om, at han skulle forhøre sig om muligheden for en plads til mig på Kejrups for sommeren. Det viste sig at være meget passende, da der skulle ansættes nyt mandskab. Gerne unge mennesker nærmest som elever. Allerede sidst i februar 1937 blev vi inviteret ned til Kejrups for at se forholdene. Min far blev bedt om at køre for os. Vi blev enige om lønnen skulle være almindelig karleløn. Vi blev fæstet fra 1. maj. Nogle dage senere blev jeg ringet op af bestyreren fra Søllinge. Han var interesseret i at høre, om jeg kunne tænke mig at hjælpe dem fra den 15. marts, og det sagde jeg ja til.

Den 1. maj flyttede Gudmund og jeg fra Søllinge til Kejrups. Derudover var der en mere fra Søllinge, hans fætter fra Sjælland, en præstesøn og en jyd. Fem unge i alderen fra 15 til 21 år. Forvalteren var også ny, 2-3 år ældre end vi andre. Den første dag fik vi anvist værelserne, hvor vi skulle bo. De var i fløjen over folkestuen, køkkenet og spisestuen. Der var et dejligt badeværelse med toilet, et har håndvaske og bruser, hvad vi jo slet ikke var vant til. Tyve minutter i syv var der aftensmad i spisestuen. Alle fik sin faste plads, hvor vi spiste hver aften. For den ene bordende sad fru Hovgaard med en kokkepige og en stuepige på den ene side. På den anden sad børnene, Inge og Erik Hovgaard. For den anden bordende Hovgaard selv med tre af os elever på hver side. Straks den sidste var færdig med at spise, bød Hovgaard velbekomme. Forvalter Nielsen gik på sit værelse for at føre dagbog over

dagens arbejde. Den elev, som havde hjemmetur den pågældende uge gik over til hestene for at fodre dem.

Aftenen havde vi fri. Nielsen og tre af os vi elever gik til gymnastik i Kølstrup et par måneder, så sluttede det. Ellers kunne man cykle sig en tur.

Vi skiftedes til at have hjemmetur en uge af gangen. Men søndag var der en eller to mere. Dengang var der jo ikke noget der hed weekend, og den der havde hjemmetur gav søndag formiddag og middag hestene foder. Så havde staldkarlen fri. Ellers blev hestene ordnet som til hverdag. Der blev også fejlet stenbro foran hovedbygningen, og gårdspladsen blev revet. Om søndagen var morgenmaden lidt senere end hverdag. Tog vi bort fra gården skulle vi give besked. Eftermiddagskaffen var på Hovgaards kontor eller på terrassen i haven.

Af fast mandskab var der Peder Rasmussen, en god og solid arbejdsmand, som var noget ældre og som havde været ansat ved den forrige ejer. Så var der Niels Hansen Sørensen, ikke altid lige stabil om formiddagen og ej heller velsoigneret. Han var tidligere straffet og boede i en lille hytte i skoven. Han kom og fik sin middagsmad i lønningsstuen, der var i modsatte fløj som folkestuen. Hovgaard sagde, at han skulle have lov til at være der. Han gik sammen med sin hund og lavede forefaldende arbejde.

Arbejdet begyndte kl. 5.00, hvor vi blev vækket af Nielsen. Så var der staldarbejde, hvor hestene fik pålagt seletøj. Kl. 5.40 var der morgenmad i folkestuen, hvor vi fik vores frokostpakke. Forvalteren spiste morgenmad sammen med Hovgaard, hvor de drøftede dagens gang. Ofte fik Nielsen en seddel om aftenen med næste dags arbejde.

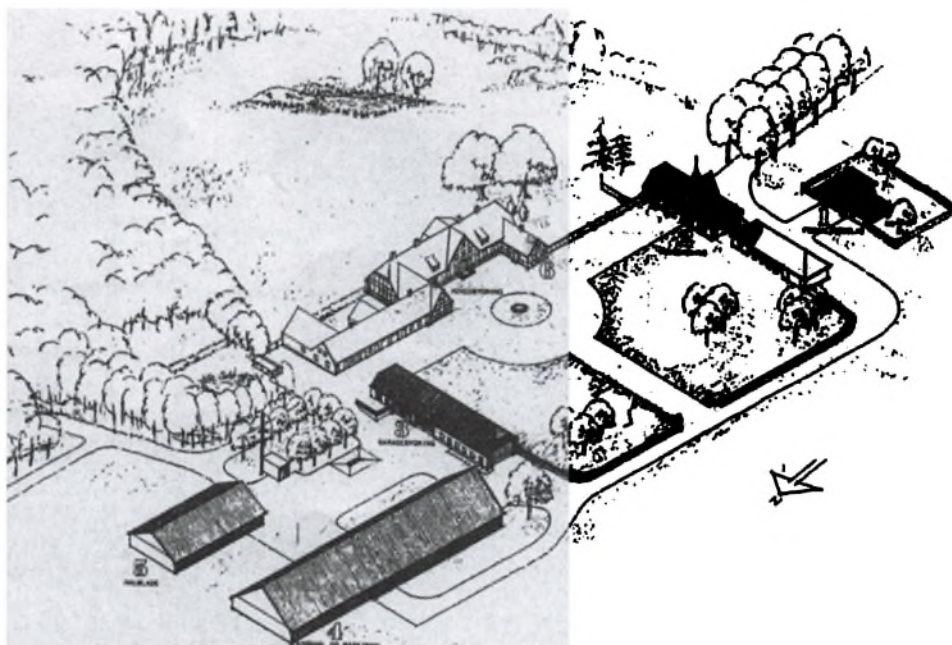
Kl. 6.00 skulle vi stille op bag hver sit spand heste. De andre skulle stille ved stald døren. Så fik vi af forvalteren besked om, hvad vi hver især skulle lave den dag. Så var det muleposen på ryggen af den ene hest og i rækkefølge ud på gårdspladsen. Derefter på ryggen af den anden hest og ud af indkørslen. Fra 8.30 til 9.00 var der frokost, og hestene fik deres mulepose. Fra 12.00 til 13.30 var der middag og kaffe i folkestuen sammen med Hovgaard og frue samt børnene, når de var hjemme. Bagefter skulle vi igen møde i stalden, som om morgenen. Så fortsatte arbejdet i marken til det blev fyraften kl. 18.00. Der var aftensmad kl. 18.40.

Den første tid vi var på Kejrups, var vi fire der såede lidt korn, noget staldfoder og ellers kårloer, foderroer og sukkerroer. Først blev der harvet med traktor og tromlet med heste. Så blev der sået med såmaskine forspændt 3 heste. Såmaskinen

Kejrups før branden i 1984.

Kejrup hovedbygning med de nye driftbygninger. Et interessant gårdanlæg, som i 2001 blev tildelt Agro Arkitektur Prisen.

var med træhjul og vel ca. 3 meter i bredden. Den blev styret af en mand ved forhjulene, mens kusken gik bag ved. Så kunne han se efter trakterne. De andre elever var muligvis ude at plante foderroer. Der var også et areal med kålroefrø og en mark med rajgræsfrø, som var udlagt året før. Så kom jeg til at så kalksalpeter med en gammeldags bredsåmaskine i 10-12 dage. Kali og fosfor blev spredt fra vognen før kornet blev sået.

Samtidig med at nogle arbejdede i marken, var andre i gang med at kalke og stolpe af i gården. Så blev det tid at radrense roerne. De tre første elever med en torækket, enstyret radrenser. Fjerde og femteeleverne var i frømarkerne med en enkeltradsrenser. I udtydningen var to af de fastboende folk med koner og et par familier mere samt 3-4 roearbejdere fra en roentreprenør i Årslev.

Høsten nærmede sig. Først blev rajgræsset høstet. Det gav nogle problemer, selv med en ny 7 fods traktorbinder. Der var også to ældre hestebindere. Kålroefrøet blev høstet med hestebinder og bederoefrøet med traktorbinder.

Kl. 4.30 begyndte Hovgaard at slå staldfoder af med mejetøjet. Når jeg så mødte kl. 5.00 var mit arbejde med enspænder – ret stor fjedervogn – at hente det hjem inden morgenmaden.

Kornhøsten begyndte. Kornhøsten varede 10-12 dage. Det var en oplevelse, hvor let det gik med traktor, og så samtidig skåne hestene i den varme tid. De andre elever satte negene i "skok". Hovgaard havde fået en af roearbejderne til at hjælpe i høsten, da vi så kunne stille med seks spand heste. Så kunne vi køre sammen to og to. Nielsen og Peder Rasmussen rakte neg i marken. Hjemme tog Niels Hansen Sørensen negene fra til Hovgaard, som rakte videre til Christian Jensen, der satte fag.

Efter høst blev vi en middag bedt om, at gøre os klar til udflugt. Der kom en bus, og så gik turen først til sukkerkogeriet i Odense. Der blev jo ikke arbejdet, men med en rundvisning fik vi et godt indblik i sukkerproduktionen. Derfra gik turen til Zoologisk Have, hvor vi først fik kaffe. Så rundt og se på dyrene indtil det var tid at køre hjem igen. Det var selvfølgelig en eftermiddag, vi alle var taknemmelige for.

Efterårsarbejdet var at pløje, harve og så lidt korn. Da vi var nået til roehøsten, var der kommet en ny roeløsner, som var torækket og til tre heste. Den så ikke så spændende ud var vi enige om, men ak! – oliebenene på og så i gang. Vi begyndte kl. 6.00 om morgenen i de høje og våde roer med

10-12 rækker i bytte. Mændene tog roerne op og lagde dem i en rundkreds, og konerne toppede af. Det var især de faste arbejdere og nogle familier nede ved landevejen, der toppede af. Roerne blev kørt til Ladby station og læsset på jernbanevogne.

Husdyrholdet bestod af lidt svin, godt 50 malkekøer plus ungvæg og fru Hovgaards høns bag urtehaven.

Der var en gift fodermester, som var ny, og som boede i en stor lejlighed til venstre for indkørslen. Til at begynde med boede der en røgterfamilie i det hvide hus ved landevejen. Der boede også Peder Rasmussen og Christian Jensen. Efter et par måneder blev røgterfamilien sagt op, deres arbejde var ikke tilfredsstillende. Fodermesteren havde en søn, som efter endt militærtjeneste kom hjem og blev foderelev på Kejrup, men de manglede stadig en elev. Så blev jeg spurgt om jeg ville hjælpe dem med malkningen indtil de fik en elev mere. Det foregik med håndkraft, idet man endnu ikke havde fået malkemaskine. Så var det endnu tidligere op om morgenen. Mælken kørte vi selv til Boels mejeri i Marslev.

Den 1. november rejste Gudmund hjem til Jylland og jeg tog på højskole. Jeg havde en sommer med mange gode minder, som jeg med glæde og taknemmelighed kan sige familien Hovgaard tak for."

Brandene

Den 2. oktober 1915 nedbrændte hovedbygningen. Det var lykkedes at redde det meste af indboet.

Godsejer Axel B. Muus genopførte hovedbygningen, så den blev i stil med den nedbrændte.

Den 19. april 1938 brændte en lade. Ilden blev opdaget i tide, så man undgik at den bredte sig til andre bygninger.

Den 18. august 1984 nedbrændte hele avlsgården. Hovedbygningen fik mindre skader, men blev reddet.

Efter branden kom den store opgave, at få opført nye bygninger, som både var tidssvarende, men også æstetisk tilpasset sted og miljø.

Agro Arkitektur Prisen

I 2001 modtog godsejer Inge Hovgaard Agro Arkitektur Prisen. Prisen blev stiftet i 1994 til anerkendelse af god arkitektur i dansk landbrugsbyggeri. Landskontoret for Bygninger og Maskiner tog initiativet, da landbruget som helhed er en mægtig bygherre, og de enkelte byggeprojekter sætter

Mandskabet 1937.

som regel deres tydelige og afgørende præg i det danske landskab.

Prisen går til landmænd og bygherrer, som i de seneste år har gjort noget særligt for at forskønne deres gårde. Der kan være tale om nybyggeri, restaurering, renovering eller beplantning. Den enkelte bygning og dens detaljer er væsentlig for vurderingen af arkitekturen, ligesom der i bedømmelsen bliver lagt vægt på helhedsindtrykket af gården i forhold til omgivelserne.

I motiveringen for tildelingen af Agro Arkitektur Prisen til Kejrup står: "Ved en storbrand i 1984 blev næsten hele bygningsanlægget ødelagt. Det var kun ved snarrådighed fra gårdens folk og ejeren, det lykkedes at bevare det meste af hovedbygningen og lidt til. Der forestod et meget omfattende oprydningsarbejde, og den tænksomme ejer besluttede sig for at disponere genopbygningen som en blanding

af restaurering, renovering og nybygning. For at matche tidssvarende og fremtidig planteavl blev der i modsætning til det oprindelige bygningsanlæg, der var anlagt efter trillebørafstande, planlagt og disponeret til bygningsanlæg for moderne maskinpark – fra tæt bebygget til et spaciøst anlagt bygningsanlæg. Med 200 ha under plov var det bygningsvolumener af markant størrelse, der skulle anlægges, og ejeren besluttede, at de skulle placeres mellem det eksisterende bygningsanlæg og gårdens skovarealer. Udsigten fra hovedbygningen mod vest, som før branden var blokeret af bygninger, skulle bevares efter moden overvejelse. De nye bygninger, som omfattede maskinhus, korntørreri og halm-lade, skulle opføres som stålbygninger med høj funktionsbestemt rejsning. Hovedbygningen med portbygning markerer sig med sin dominerende farve i gult klart i landskabet både sommer og vinter, medens de nye bygninger i sorte og rødbrune farver trods deres store volumener glider beskedent ind i landskabet mellem hovedbygning og skov. Med dygtig hånd og med udpræget sans for og indsigt i såvel det historiske som i det nutidige er det på forbilledlig vis lykkedes for ejeren at få opbygget et bygningsanlæg, hvor gammelt og nyt sammen med en omfattende renovering af planteringerne i og omkring bygningsanlægget danner et funktionelt avanceret anlæg, der følger sig overordentligt smukt ind i det imponerende flade land. Landet strækker sig fra Kertinge Nord til Storebælt, hvor ankomsten til bygningsanlægget, der klart markerer sig i landskabet, sker ad en kilometerlang elmeallé. Selv i bygningsdetaljer er det ved omhu og indsigt lykkedes at få restaureret så enkelt, klart og afbalanceret, at der ikke er nogen tvivl om den tidsmæssige rækkefølge. Hvor der er anvendt bygningsdele og elementer fra de tidligere bygninger, synes det klart, og hvor der er restaureret og tilføjet nyt, er det læsbart."

Alleen

Den gamle elmeallé, blev i 2002 erstattet af en ny allé af ege. Kejrup Hovedgård modtog træerne fra "Fonden for Træer og Miljø". Ved denne nyplantning, blev alléen gjort 10 m bred, da den gamle allé var proportioneret til anden færdsel.

OGN

Godsejer Hans Lunnbjerg. Tredje generation på Kejrup Hovedgård.

Brorfelde

I forbindelse med Vestsjællandskredsens efterårsudflugt fortalte Henning P. Hansen om Brorfelde, og her bringes hans indlæg:

Området.

Området, vi er i, kaldes "De vestsjællandske alper". Lige på den anden side af vejen ligger Mørkemose Bjerg som er 105 m højt.

Området er skabt af en gletscher, der dækkede området for omkring 18.000 år siden. Isen smeltede meget uregelmæssigt og der dannedes søer ovenpå isen. Der løb smeltevand ud i søerne og det medførte grus, sand og ler som lå ovenpå isen.

Da isen efter flere tusinde år var smeltet væk lå det materiale, der var samlet i issøerne, tilbage som bakker med en flad top. Da bakkerne jo indeholder sand og grus har man i mange år gravet i bakkerne. Under gravningen har man fundet tænder fra mammuter, der er 40.000 år gamle.

Maglesø er dannet i et hul mellem bakkerne. Vandspejlet er 51 m over havet og dybden er 6 m.

Observatoriet.

Da bylyset gjorde det umuligt at benytte det gamle observatorium ved Østervold i København søgte man et bedre sted til at opføre et observatorium og det blev på en bakke på den anden side af Maglesø ved landsbyen Brorfelde.

I 1946 og 1947 købte Staten 80 tdr. land af Teglværksgården i Brorfelde. Området blev udlejet til landmænd, som ikke måtte have kreaturer nær observatoriet.

I 1953 blev observatoriet oprettet.

Oprindelig var der 5 teleskoper. Siden flyttedes et til Chile og et til La Palma.

Man køre op ad bakken ad observator Gyldenernesvej. Vejen er opkaldt efter observator, dr. phil. Keld Gyldenkerne som sammen med professor Strömgreen var hovedkræfterne bag observatoriets oprettelse.

Først kommer man forbi værkstedsbygningen der har et tårn til montering af kikkerter. Her er der bygget teleskoper og instrumenter, som er i drift mange steder i verden Derefter kommer hovedbygningen med foredragssal, kontorer, professorbolig og elevværelser.

Højere oppe ligger 5 tjenesteboliger omgivet af cirkulære jordvolde med dobbelte hække, der skal dæmpe lyset om natten, så det ikke forstyrrer stjerneekigningen.

Øverst oppe er der 4 stjernekkertbygninger med runde kupler, der kan åbnes. Bakkens højde er 93 m.

Tiden løb fra et sådant observatorium og nu benytter man fjernstyrede kikkerter der står oppe i den klare luft på toppen af bjergtoppe i fjerne lande. Man bestiller blot tid på en kikkert og kan så sidde hjemme på sit kontor og kikke på stjernehimlen på en skærm.

Observatoriet blev nedlagt i 1996 og siden har bygningerne kun været brugt i begrænset omfang som kursusjendom. Stedet har også været brugt til private fester.

Københavns Universitetet, som ejer området, har nu sat det til salg og har tømt de fleste af bygningerne for inventar.

Dette har vakt en del opstandelse, og der arbejdes nu på at få fredet dette helt specielle område hurtigst muligt. En særlig egenskab er, at her er meget mørkt om natten, og det er efterhånden sjældent at opleve. Store områder omkring bakken er fredet, men ingen har før tænkt på at frede selve bakken med observatoriet, da den jo var ejet af Staten.

For at undgå at bygningerne forfalder, er det nødvendigt at finde en anvendelse for dem og der arbejdes nu med planer om at lave et oplevelses- og formidlingscenter med fokus på astronomi, geologi og natur.

I 1994 blev foreningen Brorfeldes Vennekreds stiftet med det formål at bevare området så det fortsat kan benyttes til oplysning om astronomi. Amatørastronomer foretager observationer med nogle af de resterende instrumenter, og der holdes jævnligt åbent hus.

Lille Gadegård

Lille Gadegård i Pedersker på Bornholm er både en slægtsgård og en vingård. Jesper Paulsen overtog gården i 1984. Den blev drevet traditionelt med korn og svin samt jordbær. I 1995 begyndte "Vinbonden" fremstille jordbærvin. Og da Danmark i 2000 blev et vinland, tilplantede han 2,9 ha med vinstokke. I 2002 høstedes de første druer, og vinen var salgbar året efter.

I begyndelsen var harene et af de store problemer.

Trækfuglene var et andet. Trækfuglene kan ødelægge en god høst. Hvis det er godt vejr om efteråret, så trækker fuglene hen over øen, men er vejret dårligt, slår de sig ned og finder hurtigt de saftige druer. Så må der sættes net op, for fuglene kan æde flere tons vindruer, før de flyver videre.

Nu er der planet en 0,5 ha yderligere med vinstokke.

Den 2. oktober i år begyndte man at høste druerne. Det er en folkefest med et halvt hundrede frivillige hjælpere. Efter en god dags arbejde, kvitterer Jesper Paulsen med en aftenfest. Da deltagerne havde ernæret sig rimeligt og rigeligt, smed pigerne de lange bukser og begynder at trampe i karrene med vindruerne.

Bladets udsendte besøgte Lille Gadegård den 27. oktober. Den dag var man netop blevet færdig med druehøsten, som bortset fra den indledende festdag varetages af Jesper Paulsen og tre medarbejdere.

Årets høst har været på omkring 15 tons druer.

Druerne knuses i en kværn og saften lagres i tanke. Det er overflødige mælketanke, som Jesper Paulsen har erhvervet sig. Efter tilstrækkelig lagring tappes vinen på flasker og et lille års tid efter er den klar til salg.

I gårdbutikken ses et bredt sortiment af Jesper Paulsens vine. Foruden rødvine og hvidvine er der mousserende frugtvine. Den dårlige vin skal ikke sælges, så Jesper Paulsen har i 2005 fået bevilling til destillation. Så den tvivlsomme vin bliver til en udmærket brandy.

På Lille Gadegård eksperimenterer man også med brygning, noget bliver til øl, andet bliver til whisky. Destillatet skal lagres i mindst 3 år på egetræsfade for at få den rette karakter.

Her er tale om forædling i bredeste og bedste betydning. Til ½ l whisky bruges 5 kg byg. Med dagens kornpris er det 3,50 kr. En flaske whisky, der indeholder ½ l, koster i gårdbutikken 1500 kr.

På Lille Gadegårds hjemmeside a7.dk kan man orientere sig yderligere.

Turisme

Til Lille Gadegård hører 40,7 ha. 30 er agerjord, 5,5 skov og 3,4 vinmark. På en mark lige ved gårdbutikken går 12 limousinekøer. Hvert år slagtes tre ungdyr, og de steges til gårdens grillaftener. Hver aften i juli og august kan man bestille bord, og nyde gårdens produkter. Det er fra jord til bord på 12 meter, for længere er der ikke fra oksernes fold til grillen. Man kan også komme på rundvisning efter aftale tlf.: 21 62 88 57 eller 56 97 80 63.

Der kommer mange turister med børn, og derfor er der også kaniner. Det er Belgisk Kæmpe, som bliver slagtet og spist efter turistsæsonen.

En gedebuk holder græsplænen, men den kan også beundres af børnene.

Stuehuset er en enkel og smuk bygning fra 1912.

Historien

Lille Gadegård er 22. selvejergård i Pedersker sogn. Ejerne kendes tilbage til før enevældens tid, men i 1798 kom gården i den nuværende slægt.

Jens Jensen Due (1771-1828) købte gården i 1798 og i 1800 blev han gift med Mette Pedersdatter Kofod (1784-1864). I 1856 overtog deres søn gården. Han hed Absalon Jensen (1822-1869) og var i 1858 blevet gift med Ane Katrine Hansdatter, som var født i 1828 på Eskildgård i Pedersker. De efterfulgtes af datteren og svigersønnen – Jensine Karoline Jensen (1858-1927) og svigersønnen Jens Kofod (1849-1928).

Fra gårdbutikken, der inspirerer til sanselig lyst og glæde.

Jesper Paulsen i sin vinmark.

De fik opført et nyt stuehus i 1912.

I H. M. Kofoeds værk "Fortegnelse over Landejendomme på Bornholm fra 1892 står gården for hartkorn 5 tdr. 2 skp. med 66 tdr. land.

Næste generation blev datteren Petra Katrine Kofoed (1886-1954), der i 1915 var blevet gift med Oluf Peder Paulsen (1882-1951).

Femte generation blev sønnen Knud Edvard Paulsen (1918-2000), der var gift med Elna f. Poulsen (1926-1980).

I 1984 kom sjette og nuværende generation til ved Jesper Paulsen. Han har været gift med Else Færge, og i det ægteskab fødtes datter Solvej. I andet ægteskab med Yvonne Jensen fødtes tvillingerne Lea og Gry.

Jesper Paulsen siger med et smil, at skal han giftes en gang til, så skal det være for at få en velhavende svigermoder!

OGN

Prydplanter med "historie" efterlyses!

Dansk Landbrugsmuseum har rettet henvendelse til Slægtsgårdsarkivet om hjælp til en ny opgave: Museet er, som led i en større kampagne for indsamling af gamle pryddplanter, interesseret i at komme i kontakt med Slægtsgårdssejere, der har pryddplanter af en vis ælde i deres have. Der er først og fremmest tale om stauder eller narcisser, som Museet gerne vil have aflæggere af til plantning i museets Landbohistske Have.

Det er dog en forudsætning, at planterne er ældre end 1960, og at de har en "historie". Det vil sige, at haveejeren skal kunne ledsage planten med forskellige kulturhistoriske oplysninger, f.eks. hvornår planten er blevet plantet i gårdens have, hvem (i familien) der har plantet og passet planten, hvorfra planten i sin tid er hjemtaget osv. Knytter, der sig særlige historier eller begivenheder til pågældende

plante, vil det øge interessen. Jo flere oplysninger og jo mere historie desto bedre. Eksisterer der ældre fotos eller planer af haven, som pågældende plante har indgået i, vil det også have museets interesse.

Indsamlingskampagnen er iværksat af en række museer landet over tilknyttet museernes særlige Havepulje for at indsamle pryddplanter og oplysninger om disse, inden de forsvinder. Pryddplanterne er også en del af vores fælles kulturarv, og denne levende del af kulturarven er i særlig risiko for at forsvinde, når huse og ejendomme skifter ejere, og haver bliver omlagt.

Henvendelse bedes rettet til:

Arkivar Ejgil Overby, Slægtsgårdsarkivet telefon 86 48 48 16 eller mail: arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk

RUGMAKSIMALEN

*Af docent, dr. phil.
Erik Helmer Pedersen.*

Om få år vil vi mindes begyndelsen til en dybt tragisk periode i forrige århundredes altomskabende udvikling: udbruddet af 1. verdenskrig den 1. august 1914. Gennem et par fatale misforståelser gik de europæiske stormagter alvorligt fejl af hinanden, og

dermed udløstes en europæisk storkrig, The Great War, som den senere benævntes i den angelsaksiske verden og med den ikke uvigtige bibetydning, at det for Guds skyld måtte blive den eneste af sin slags. Desværre tog opinionsdannerne her alvorligt fejl, og 1. september 1939 kastedes Europa ud i en ny storkonflikt, som efter et par år blev til en verdenskrig i ordets egentligste forstand. Der var imidlertid den afgørende forskel på de to konflikter, at 1. verdenskrig næsten udelukkende var soldaternes sag. Civilbefolkningen måtte naturligvis skuldre konflikten økonomisk og moralsk, men soldaterne ude i de belgiske og franske skyttegravene deltog med livet som indsats. Og i alt for mange tilfælde måtte regningen skrives med blod.

En storkrig, som havde Danmarks to største landbrugskunder England og Tyskland på hver sin side, var i enhver henseende truende for livsvigtige danske interesser, de sikkerhedspolitiske ikke at forglemme med det militaristiske Tyskland som nabo. Fra 1913 blev Danmark ledet af en radikal mindretalsregering, støttet af Socialdemokratiet, men omkring udenrigspolitikken herskede der fuld enighed mellem alle partier. På førstedagen modtog vor omverden derfor et "Kongeligt Budskab", hvori vi påberåbte os vor "strengte og til alle Sider ensartede Neutralitet", og ordvalget blev gjort endnu mere neutralt i en samtidig erklæring i såvel folketing som landsting. Desuden indkaldtes en sikringsstyrke. Den 7. august udstedtes en lov på kun 6 linjer, som gav indenrigsministeren ret til at regulere prisen på levnedsmidler og varer samt i fornødent omfang at ekspropriere samfundsvigtige varebeholdninger, en enestående bemyndigelse i et demokratisk samfund. Loven var kun tænkt som en midlertidig foranstaltning, men kom ikke desto mindre til at gælde i næsten seks år. Sagen var den, at regeringen i medfør af denne lov fik nedsat et krigstidsdirektorat, "Den overordentlige Kommission" (i det flg. benævnt som "DOK"), hvis personligt udpegede medlemmer skulle rådgive indenrigsministeren om de nødvendige indgreb imod prisstigninger og deres følgesvend, inflationen. Dermed gik man uden om de eksisterende erhvervsorganisationer, givetvis for at undgå alt for megen debat og for mange kompromiser i forhold til den ministerielt angivne linje. Landbruget blev alene repræsenteret med to medlemmer, Husmandsforeningernes ledende skikkelse, den radikale folketingsmand Niels Frederiksen, og De jyske Landboforeningers formand, venstrefolketingsmanden P. Th. Nielsen. Desuden var de vigtigste sager i Landbrugsministeriet for en sikkerheds skyld overført til Indenrigsministeriet.

Det måtte jo føre til friktioner, og i januar 1915 kom det til en første styrkeprøve, da man i en forespørgselsdebat over fire dage diskuterede den såkaldte "rugmaksimal", en fastlåst pris på rug på 18,50 + 1 kr. i omkostninger, indenrigsminister Ove Rode havde dekretet efter en flertalsindstilling

fra sin kommission. P. Th. Nielsen forlangte derimod 22 kr., da omkostningsniveauet var stigende. Trods diskussionens lidenskabelige præg fik forespørgslen ingen betydning, og i marts slog Ove Rode nok et hul i landbrugets svagt befæstede enhedsfront, da regeringen gennem en overenskomst med de danske svineslagterier, andelsorganiserede som privatejede, gav dem monopol på flæskeeksporten mod pligt til at forsyne hjemmemarkedet til en pris, som fastsattes af Indenrigsministeriet i samråd med et 3-mandsudvalg.

Denne pris blev sat noget under eksportprisen og reduceredes i august med 10 % uagtet de kraftigt stigende priser udenlands. Et særligt udvalg skulle fordele de ugentlige slagtninger på hjemmemarkedet, England og Tyskland, og trods svinkeærinder lykkedes det de første par års tid at reservere England de 75 % og næsten hele resten til det langt højere betalende tyske marked. Det blev mønstret for lignende ordninger for smør, æg, kød m.v. Hvis f. eks. England gjorde ophævelser over fordelingsnøglen, kunne regeringen til enhver tørre den af på det pågældende eksportudvalg, men lukkede indtil da øjnene for evt. afvigelser, da det umiddelbart betragtet var i rigets favør forudsat, at et evt. krænket England ikke lukkede af for livsvigtige tilførsler, ikke mindst af foderstoffer.

Andelsorganisationerne var på denne måde dybt integreret i regeringens reguleringssystem, og det involverede naturligvis dens ledende personer. I spidsen herfor stod Anders Nielsen, Svejstrup Østergaard, formand for Andelsudvalget og en række ledende andelselskaber, Andelsbanken af 1914 ikke at forglemme. Mejeriforeningernes formand Niels Porse, i øvrigt Anders Nielsens kronprins, blev leder af Smørekseportudvalget samt medlem af Osteekseportudvalget og Mælkeudvalget, mens slagteriernes næstformand, den frikonservative landstingsmand Jens Theilmann tog sig af flæske- og kødsiden. Anders Nielsen ansås i brede kredse for landbrugets topleder, og blev også valgt som formand for De jyske Landboforeninger 1916, da P. Th. Nielsen blev dræbt ved en færdselsulykke.

Men sådan skulle det ikke gå. En anden andelsleder, formanden for Odense Eksportslagter siden 1915 og forstander for Dalum Landbrugsskole, Thomas Madsen-Mygdal var under hastig opstigning i landbrugshierarkiet. Oprindeligt regnedes han for radikal og blev i 1913 tilbudt posten som trafikminister, men da han stillede noget højere, afviste han blankt tilbudet. Ud fra sin dybt liberale overbevisning følte han i stigende grad, at Zahle-regeringen og da ikke mindst Ove Rode gik på akkord med de principper, som efter hans opfattelse havde bragt dansk landbrug og dermed det danske samfund frem i forreste række. Landbruget skulle for enhver pris overvintre i dets 1914-skikkelse og kun give køb på de liberale funktionsprincipper, når det syntes opportunt. Han ville ikke som en Anders Nielsens vikles ind i regeringens reguleringssystemer, men afslog dog ikke at repræsentere landbruget i forskellige sammenhænge, bl.a. i Landbrugets Eksportdelegation 1916, her i selskab med ingen ringere end Ø.K.s direktør, H. N. Andersen, i Det stående Landbrugsudvalg 1917 og i Erhvervenes Fællesudvalg s. å.

Fra sommeren 1915 rullede da Madsen-Mygdals kampagne frem mod det erhvervsøkonomiske formynderi, regeringen og dens reguleringsorganer efter hans opfattelse udøvede, ikke mindst fordi denne politik efter hans opfattelse især gavnede byerhvervene og ikke mindst industrien og det på

bøndernes bekostning. Indadtil ivrede han for et enigt sammenhold omkring de bærende principper fra landbrugets guldalder, og fik også luftet en skitse til en slags landbrugsråd, men var som husmandsforeningerne skeptisk over for tanken om at acceptere Andelsudvalget som sidestillet med de to "store", landboforeningerne og husmandsforeningerne. Enden på det hele blev, at man på stavnsbåndsdagen 20. juni 1919 oprettede Landbrugsraadet af 1919 med 2 x 5 medlemmer til landboforeningerne og Andelsudvalget og to til Landhusholdningsselskabet, sådan man kan læse det i min bog "Landbrugsraadet som erhvervspolitisk toporgan 1919-33", 1979. Husmandsforeningerne sprang imidlertid i målet og ville under alle omstændigheder ikke anerkende Andelsudvalget som tredje hjul til vognen. Landboforeningernes 5-mands delegation blev naturligvis anført af Madsen-Mygdal, men han fik ikke desto mindre det laveste stemmetal i sin bestyrelse. Flere af hans kolleger erindrede sikkert de famøse artikler i Vort landbrug i december 1917, hvor Madsen-Mygdal og en anden landboforeningsmand, Ad. Tesdorpf, blev hængt ud for at have brugt en insiderviden til at sikre sig store lagre af ellers rationerede foderkager. Landbrugsraadets ledende præsident blev Madsen-Mygdal, og Anders Nielsen måtte nøjes med en plads i præsidiet. Da Madsen-Mygdal året efter blev landbrugsminister i Niels Neergaards venstregering 1920-24, blev landboforeningernes formand siden 1918, P. P. Pinstrup, folketingsmand for Venstre, hans efterfølger som Landbrugsraadets præsident. Han havde i øvrigt ikke holdt sig tilbage fra at deltage i en række reguleringsorganer, deriblandt det senere så omstridte hudenævn.

Det er ikke her stedet at følge Landbrugsraadets virksomhed i de urolige 1920'ere udover at konstatere, at Madsen-Mygdal mente det alvorligt med sin liberaliseringskampagne. Både som ledende præsident og senere som landbrugsminister fik han i hastigt tempo ophævet såvel DOK-loven som de forskellige eksportudvalg o. lign., som landbruget havde været inddraget i, men flere af hans modstandere har nok smilet højlydt, da han som landbrugsminister måtte gennemføre nok en kornordning for høsten 1920, hvorved staten lagde beslag på avlen af brødkorn og det i samme tvangsregi som ved de forudgående kornlove, om end administrationen heraf nu styredes direkte fra Landbrugsministeriet. Til Madsen-Mygdals opgang som landbrugets topnavn svarede Anders Nielsens nedtur i de første efterkrigsår, idet Andelsbanken i 1925 gik fallit, ikke mindst fordi man havde investeret penge i et usolidt tømælksfirma, Mejeriforeningernes Mælke-eksport med Niels Porse som leder. Dermed var Anders Nielsens og Niels Porses dage som landbrugsledere talte.

Måske har en og anden ved at læse det foranstående et par gange spurgt sig selv, hvad der egentlig skete i det arbejdende landbrug under 1. verdenskrig. Hvis man her vil følge de spor, jeg allerede har udlagt, kan jeg henvise til mine skildringer i "Det danske landbrugs historie 1914-1988", 1988 og bd. 4, "Landbosamfundet og Danmarkshistorien" i De danske Landboforeningers jubilæumsværk fra 2003, Landboforeninger i 200 år.

Et hastigt overblik over de 5 besværlige år kan der dog nok blive plads til. Den vegetabiliske produktion led i nogen grad under savnet af kunstgødning, hvilket betød, at forsyningen med foderkorn mere end halveredes. Da foderstofimporten efterhånden gik helt i stå i konsekvens af tyskernes u-bådskrig mod allierede skibe, fra 31. januar 1917 udvidet til ethvert skib, de fik i periskopet, blev husdyrbrugets stilling virkelig prekær.

Svineproduktionen skræbete helt bunden i 1918 og 19, men var efter få år atter oppe på førkrigstidens niveau og indledte derfra en formidabel vækst. "Det er dig eller svinet", lød

beskeden fra krigstidens ernærings eksperter, som ønskede de dyrebare kornkalorier forbeholdt mennesker og ikke dyr. En senere så bekendt læge, Mikkel Hindhede førte an i en indædt (undskyld!) kampagne for at få folk til at spise grød, brød og kartofler. Skulle den alm. opfattelse holde stik, ville hans forsøgsperson, gartner Henrik Larsen være død mindst 20 gange i de 20 år, han havde deltaget i mine forsøg, hævdede Hindhede. Kaloerieknapheden førte til, at man 4. april 1917 oprettede Ernæringsraadet med bl.a. P.P. Pinstrup og Niels Frederiksen som medlemmer. Hindhedes linje blev her afgørende for fordelingen af det korn, som skulle afleveres i konsekvens af kornloven af 3. august 1917.

Også kørerne måtte holde for i konkurrencen om de danske markafgrøder, selv om Madsen-Mygdal på det alvorligste opfordrede folk til at lade besætningerne overvintre. Mælkeproduktionen gik betænkeligt ned, og fra 1. januar 1918 indførtes en smørrationering på ¼ kg (½ pund sagde man dengang) om ugen og det til priser, der var holdt nede gennem statstilskud. Sukkeret rationeredes kort tid derefter ved at tidligere udlevere indkøbsmærker blev til rationeringsmærker. Også mel og brød blev rationeret, og spiritusafgiften mangedobledes ("den fattige mands snaps"). Sidst bør i denne opregning nævnes flæskerationeringen af 10. december 1917 på 280 gram pr. uge pr. person, dvs. 120 gram "rygflæsk" og 120 gram "svinekød". Udover eksporten af flæsk og kød skulle der gerne være råvarer nok til den indbringende konserverproduktion og -eksport, danske kødgrosserere, af folkeviddet døbt "gullaschbaroner", ret emsigt satte i værk. Soldaterne ude i skyttegravene skulle jo også have noget at spise, hvis de ellers kunne tåle konserveresdåsernes indhold af ubestemmelige ting, hundede rent ud sagt.

Landmændene, store som små, led dog ikke så meget som byboerne under levnedsmiddelrationeringen, men havde til gengæld svære problemer med at skaffe foder til husdyrene. Mange benyttede da lejligheden til at skaffe sig af med en del udrangerede dyr, da priserne jo var høje. Lige før krigen eksporteredes små 30.000 heste om året, i 1914 ikke færre end 96.000. Da det entydigt var til centralmagternes fordel, udstedtes eksportforbud på heste 23. november 1914, men det blev senere lempet adskillige gange.

Det var ikke let at være landbrugsleder dengang, og hele tiden blev man pustet i nakken af oprørske udbrydere fra de såkaldte gårdmands- eller landmandsforeninger, LS-bevægelsens forløbere. Heldigvis for landbruget og for det danske samfund fik de ikke magt, som de havde agt. Men det er en anden historie.

Jens og Anna Jensens Fond

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond, der uddeler rejselegater til unge, der vil uddanne sig i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere, der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgning sendes til:

Carl Martin Christensen,
Kåregård,
Badstrupvej 39, 5485 Skamby.

Fynskredsen

Kredsen har afholdt sommerudflugt. Turen gik til Jelling, hvor vi så kirken, runestenene og Kongernes Jelling. En guide fortalte og viste rundt. Derefter kørte vi til Høpballe Mølle, hvor vi spiste middag. Om eftermiddagen besøgte vi Bindeballe Købmandsgård. På købmandsgården findes Danmarks største købmandsmuseum med udstilling af gamle varer, skilte, inventar m.m. Sidste stop var Tørskind Grusgrav, hvor vi så Robert Jacobsens skulpturer.

Kredsen har indbudt medlemmerne til Johann Strauss Koncert den 24. januar i Odense Koncerthus.

Slægtgårdsforeningens medlemmer er meget velkomne til at deltage i følgende møder:

Tirsdag den 3. november 2009 kl. 19.00 "Værdiforvirring og værdifællesskab".

Foredrag v. biskop Elisabeth Dons Christensen
Entre, kaffe - 50 kr.

Vestfyns Seniorklub, Centrovic

Tirsdag den 8. december 2009 kl. 14.00. Julemøde med biskop Elisabeth Dons Christensen

Landbofyns Seniorklub, Nordfyn

Begge møder holdes på Centrovic, Damsbovej 11. Vis-senbjerg.

Karen Jacobsen/Mogens Andersen

Århuskredsen

Uden dramatik afholdtes ordinær generalforsamling den 7. oktober i "Den gamle Stald" på Gammel Estrup. Kredsformanden, Anne Lis Ladefoged, aflagde beretning, og kunne bl.a. oplyse at kredsen havde 122 medlemmer. Årsmødet 2009, som kredsen havde været arrangør af, fik et godt forløb, og nu ser man frem til næste års aktiviteter. Der var genvalg til Hans Alrøe, Revn, Jørgen Katholm, Homå (næstformand), Jørgen Schmidt, Lime, Kristian Foged, Egens, Niels Thybo, Spentrup og Anne Lis Ladefoged, Ingvorstrup. Aftenen indledtes med at vi sang "Nu falmer skoven", hvorefter ordet blev givet til redaktør Ole G. Nielsen, der beredvilligt øste af sin omfattende viden og fortalte humoristisk og levende om hoved- og sædegårdenes historiske udvikling.

Det blev en meget interessant aften, der sluttede med sangene "Der står et slot i Vesterled" og "Dagen går med raske fjed".

Vejle kredsen.

Mandag den 26. oktober afholdt kredsen møde med biskop Elisabeth Dons Christensen fra Ribe.
Referat i næste blad.

Steffen Buch Juul

Sjælland Syd

Højskoledagen afholdes lørdag, den 7. november på Brøderup Ungdomsskole, Karlshøj 40, Tappernøje.

Vi samles kl. 9.30 til kaffe. Skolens forstander vil derefter fortælle om skolen og vise rundt.

10.30 er der foredrag ved arkivleder Rasmus Nielsen, Næstvedegnens lokalhistoriske arkiv: "Kulturlandskabets billedbog. Sporene i landskabet efter menneskers brug af landskabet i 5000 år."

Kl. 12.00 går vi til frokost, hvorefter der er sangtime med skolens tidligere sanglærer Poul Erik Thomsen.

Eftermiddagskaffen serveres kl. 14 og derefter foredrag af tidligere skovfoged Viggo Jensen, Giesegård: "To adelige damer fra et sjællandsk gods – et portræt."

Kl. 16.00 afsluttes dagens program.

Pris for hele arrangementer er 230 kr.

Tilmelding senest 2. november til Ole Krogh Jensen 55 54 00 56 eller Knud Pedersen 55 54 51 17.

Ole Krogh Jensen

Vestsjællandskredsen

Efterårsudflugten den 1. september havde samlet 28 medlemmer, som fik en meget interessant dag. Vi samledes i Skamstrup kirke, hvor sognepræst John Christensen fortalte om kirken, dens inventar og kalkmalerier. Derefter berettede han om Skamstrup Mølle, der blev opført i 1876. I 1959 ophørte mølleriet og det hele forfaldt, men i 1992 tog et lokalt møllelaug hånd om møllen, og da restaureringen var færdig kom den voldsomme storm i 1999, og det hele var blæst væk. Møllelauget købte Gislings mølle, som derefter blev genopført på møllebanken, og i 2003 kunne man indvie møllen. Den hollandske vindmølle er landsbyens vartegn, og hver søndag kan man besøge møllen, der maler, om der er vind nok.

Til slut fortalte Jens Christensen om Skamstrup landsbyråd, der i tæt samarbejde med den nu forhenværende Tomved Kommune fik sat forsamlingshuset i stand, og med den nye Holbæk Kommune har indgået en aftale om samarbejde for udvikling og forskønnelse af landsbyen.

Vi gik derefter til møllen og senere til den gamle skolestue, hvor Bertel Lindholm-Andersen fortalte om det lille, men interessante kulturcenter. Her er også åbent om søndagen, så man kan besøge både mølle og skolestuen.

Efter en smuk køretur kom vi til Maglesø Traktørsted, hvor eftermiddagskaffen ventede. Inden vi forlod dette herlig sted fortalte Henning P. Hansen om egnen og om området ved Brorfelde. Ved Brorfelde havde Københavns Universitet sit observatorium i knapt 50 år. Nu har moderne teknik overflødiggjort de gamle observatorier, hvor observatørerne sad i kolde frostklare nætter og udforskede stjernehimlen. Nu sidder de f. eks. i København og får billeder via nettet fra et observatorium et helt andet sted på kloden.

Vi sluttede dagen med at se på området med observatorierne, der var opført omkring 1950.

Vagn Juel Jørgensen

Midtjysk kreds

Den 1. oktober var Midtjysk kreds inviteret til et besøg på fabrikken JEMA i landsbyen Sahl ved Bjerringbro. Fabrikken er et familieejet aktieselskab og består af to virksomheder, Jema Agro A/S og Jema Lift A/S, der ejes og drives af familien Pedersen, oprindeligt Jens og Marie Pedersen, senere søn Axel Pedersen og i dag er 3. generation ved brødrene Jens-Peter og Michael Pedersen.

38 medlemmer mødte op, og efter en kort introduktion ved Jens-Peter Pedersen blev vi inviteret til rundgang på egen hånd i fabrikken. De to brødre fulgte med, og vi kunne så under turen stille relevante spørgsmål, som de gav grundige svar på.

Jema Agro udvikler, producerer og leverer komplette transportløsninger til korn, frø og andre granulater. Alle standardmoduler kan sammensættes sådan, at man opnår individuelle løsninger, som opfylder den enkelte kundes behov og ønsker. Jema Agros produktsortiment er resultatet af mere end 60 års erfaring og videreudvikling, som dog oprindeligt startede med produktion af kornsnegle, men som i dag hovedsageligt består af kop- kædelevatorer og transportbånd.

Fabrikkens anden virksomhed er Jema Lift, som er opstået ved overtagelse af Tvingstrup Maskinfabrik i 1996. Jema Lift er med mere end 40 års erfaring en af Europas førende producenter af løfteborde, arbejdsplatforme og godselevatorer, og produkterne har opnået international anerkendelse for kvalitet, design og brugervenlighed.

Under den nuværende finanskriser har det været nødvendigt med enkelte afskedigelser, værst er det gået ud over Jema Agro, hvor produktionen for tiden næsten er gået i stå. Jema Lift, der hovedsageligt producerer til hjemlige industrier og til eksport, er mindre hårdt ramt.

Efter rundgangen blev der serveret sandwiches og drikkevarer i kantinen, hvor der var livlig debat, og hvor brødrene fortalte om fabrikens spændende historie.

Ejgil Overby

50 år

Jens Brogaard Jensen, Maglehøjgård i Hornsherred fyldte 50 år den 11. oktober.

Jens Brogaard blev i 2006 formand for Dansk Slægtsgårdsforening Nordsjællandskreds efter i en årrække at have været meget aktiv i bestyrelsen.

I 1987 overtog Jens Brogaard Jensen halvdelen af sit hjem, og i 1997 købte han den anden halvdel.

Jens Brogaard er økonomikonsulent. I 1991 blev han medlem af Skibby byråd for Venstre. Efter struktur-reformen er det nu som medlem af Frederikssund Byråd.

Jens Brogaard er inkarneret Massy-Fergusonmand. Han har den grå Ferguson, der blev købt til gården i 1954, men også den MF-traktor, der blev importeret som nr. 100.000 i Danmark.

Den store opgave for fødselsaren er, at han som formand for Nordsjællandskredsen er med til at tilrettelægge årsmødet i 2010.

The Danish Immigrant Museum
Family History & Genealogy Center
PO Box 249
Elk Horn, Iowa 51531-0249

Knud Mogens Larsen
Skovvænget 2
4700 Næstved

Gårdejere
Dorthe og Bryan Hansen
Dalbakkevej 2
Vester Ulslev
4894 Øster Ulslev

Hanne R. Clausen
Holtegårdvej 3
4930 Maribo

Gårdejer
Lars Langskov Nielsen
"Lykkeslund"
Holemarken 24
5450 Otterup

Gårdejere
Ruth og Mogens Grimshave
"Grimshave"
Grimshavevej 7
5871 Frørup

Gårdejere
Inger Marie og Anker Secher
"Elisaholt"
Clausholmvej 196
Årslev
8960 Randers SØ

Gårdejere
Maren og Uffe Christiansen
"Aastrup"
Aastrupvej 400
9800 Hjørring

Gårdejere Bodil Brændgård Nielsen og
Gustav Kjær Nielsen
"Hatholt"
Håsenvej 230
9830 Tårs

Gårdejere
Tove Mariegaard og Kaj Thomsen
"Hedegaard"
Kirkevej 11
9881 Bindslev

Returadresse:

Inger M. Hansen,
Svalsevej 13, 4440 Mørkøv

ID: 47395

MEDLEMSNR. 2508427
FREDERIKSBERG KOMMUNES
BIBLIOTEKER
SOLBJERGVEJ 21-25
2000 FREDERIKSBERG

B

PP DANM.

Næstelsø Bys Historie

Gårdejer Ole Krogh Jensen, Kroghbrogård i Næstelsø sogn er kendt for sit store engagement i sin egne historie. Ole Krogh Jensen er formand for Dansk Slægtsgårdsforenings kreds Sjælland Syd, og læsere af "Slægtsgården" vil erindre flere læseværdige artikler fra ham.

I 1976 var Ole Krogh Jensen med til at stifte Lokalhistorisk Udvalg med det formål, at indsamle og nedskrive oplysninger om Næstelsø sogns historie. I 1984 udgav udvalget "Næstelsø Sogns Historie bind 1." Derefter brugte Ole Krogh Jensen megen tid på at færdiggøre historien om sin fædrenes slægt, der udkom i 2005. Et omfattende arbejde, der bl. a. lykkedes så godt, da Margit Hansen renskrev og redigerede manuskriptet.

Derefter tog Ole Krogh Jensen og Margit Hansen fat på Næstelsø Bys Historie, som udkom i august i år. Det er et digert værk på 144 sider.

Der er to indledende kapitler: Fra stenalder til middelalder og Byens gårde indtil 1664. I det andet om gårdene indtil 1664 gives stor indsigt i egnen, og her berettes om gårdenes tilknytning til de omkringliggende herregårde.

Derefter følger det store og vægtige kapitel om de enkelte gårdes historie fra 1664 til nutiden. Hver ejendom er rigt illustreret med billeder af gården gennem tiden og med billeder af ejerne og deres familie samt i nogle tilfælde også folkeholdet.

Det hele afsluttes med et meget omfattende sted- og navne-register, der gør bogen meget anvendelig.

Bogen er en skatkiste for egnens beboere og for slægtsforskere.

Ole Krogh Jensens bog rummer meget indsamlet viden, og det er formidlet på en fremragende måde, da forfatteren har et særdeles godt overblik over stoffet.

Bogen om Næstelsø Bys Historie er værd at konsultere for dem, der har mod og lyst til at gå i gang med en beskrivelse af deres egen landsby.

Næstelsø Bys Historie koster kr. 200 og købes ved henvendelse til forfatteren – Ole Krogh Jensen, Kroghbrogård, Holmevej 89, Brandelev, 4700 Næstved. Tlf.: 55 54 00 56.

OGN

Ole Krogh Jensen

02030 MS

